

บทความพิเศษ

สมชัย ศรีสุทธิยากร

ศูนย์วิจัยการเมืองและการพัฒนา มหาวิทยาลัยรังสิต

งบประมาณ ปี 2566 : มีทวนทั้งทวน มีตาบทั้งตาบ

งบประมาณแผ่นดิน ปี 2566 จำนวน 3.18 ล้านล้านบาท ผ่านการพิจารณาจากสภาผู้แทนราษฎรในวาระที่หนึ่งไปแล้วเมื่อวันที่ 3 มิถุนายน พ.ศ.2565

ขณะนี้อยู่ในขั้นการพิจารณาของกรรมาธิการวิสามัญจำนวน 72 คน โดยมีกำหนดการต้องดำเนินการวาระที่สองและสามให้แล้วเสร็จใน 105 วันนับแต่วันที่ร่างมาถึงสภา

โดยมีกำหนดการพิจารณา วาระที่สองและสาม ในวันที่ 17-18 สิงหาคม พ.ศ.2565 ก่อนส่งต่อให้วุฒิสภาพิจารณาให้แล้วเสร็จใน 20 วัน

จากการที่ได้มีโอกาสเข้าไปทำหน้าที่กรรมาธิการวิสามัญ เห็นรายละเอียดของการจัดงบประมาณ และได้รับฟังทั้งคำซักถามจากกรรมาธิการและคำชี้แจงจากหัวหน้าส่วนราชการจึงได้เห็นถึงความมีเหตุผลและทั้งแนวโน้มการจัดงบประมาณเพื่อประโยชน์ทางการเมือง

เนื่องจากครั้งนี้เป็นครั้งสุดท้ายของการจัดงบประมาณของรัฐบาลและสภาผู้แทนราษฎรชุดปัจจุบัน หรือถึงเวลามีทวนต้องทั้งทวน มีตาบต้องทั้งตาบแล้ว

กระบวนการจัดทำงบประมาณ

งบประมาณของส่วนราชการจัดทำโดยหน่วยราชการโดยพิจารณาจากเหตุผลความจำเป็น ความเร่งด่วนของปัญหา ดำเนินการโดยประหยัด คุ้มค่า มีประสิทธิภาพ และมาจากความต้องการที่แท้จริงของประชาชน เนื่องจากงบประมาณที่จ่ายไปคือเงินภาษีของประชาชน

หน่วยรับงบประมาณ หรือหน่วยราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน ที่จัดทำค่าของบ

ประมาณจึงมีหน้าที่ที่ต้องจัดทำงบประมาณประจำปีที่ประกอบด้วยเงินรายจ่าย 2 ส่วนที่สำคัญ คือ งบฯ ดำเนินการที่เป็นค่าใช้จ่ายประจำ เช่น เงินเดือน ค่าตอบแทน ค่าใช้สอย และอีกส่วนหนึ่งเรียกว่า งบฯ ลงทุน ที่เป็นการดำเนินการในเรื่องที่ดิน สิ่งก่อสร้าง และครุภัณฑ์ต่างๆ โดยในปัจจุบัน งบฯ ในส่วนดำเนินการนั้นขึ้นไปสูงใกล้ร้อยละ 80 เหลือเป็นงบฯ ลงทุนเพียงร้อยละ 20 เศษ

เงินงบฯ ลงทุนดังกล่าว อาจแตกต่างกันไปในแต่ละส่วนราชการ เช่น กรมทางหลวง กรมทางหลวงชนบท เป็นการก่อสร้างและซ่อมเส้นทางคมนาคมที่มีอยู่ทั่วประเทศ กรมชลประทาน เป็นการสร้างฝายกั้นน้ำ อ่างเก็บน้ำ ปรับปรุงแหล่งน้ำและระบบการกระจายน้ำสู่เกษตรกร กรมทรัพยากรน้ำ กรมทรัพยากรน้ำบาดาล เป็นเรื่องการสร้างแหล่งเก็บกักน้ำ การขุดบ่อน้ำบาดาล

กรมการข้าว เป็นการจัดซื้อครุภัณฑ์เพื่อเพิ่มผลผลิตทางการเกษตร เป็นต้น

เกือบหนึ่งเดือนของการพิจารณาในชั้นกรรมาธิการ สามารถถอดบทเรียนการทำงานของกรรมาธิการและเป็นข้อสังเกตของการจัดทำงบประมาณของประเทศได้หลายกรณี

งบประมาณที่กระจุกตัวในพื้นที่ของพรรคการเมืองที่เป็นเจ้ากระทรวง

การแบ่งกระทรวงของพรรคการเมือง เช่น พรรคประชาธิปัตย์ ดูแลกระทรวงพาณิชย์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

พรรคภูมิใจไทย ดูแลกระทรวงคมนาคม กระทรวงสาธารณสุข และกระทรวงการท่องเที่ยว